

การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีน ภายใต้บริบทสังคมไทย

Cross-cultural Adaptation of Chinese Women in Thai-Chinese Marriages
within the Context of Thai Society

Heni Qin. *วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.*

ดวงทิพย์ เจริญรุทซ์. *วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.*

Heni Qin. *College of communication Arts, Rangsit University.*

Duangtip Chareonrook. *College of communication Arts, Rangsit University.*

Email: heni.q@rsu.ac.th, duangtipc@hotmail.com

Received: 22 May 2024 ; Revised: 29 May 2024 ; Accepted: 16 July 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย จำนวน 10 คน รวมถึงศึกษางานวิจัย บทความ และเอกสารต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และ 2) วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย โดยใช้แนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม แนวคิดการปรับตัว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย โดยปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ ปัจจัยด้านภาษาไทย วัฒนธรรม ชีวิตประจำวัน คู่สมรส หรือครอบครัวคู่สมรส การไม่ยอมรับ การมีอคติกับสังคมไทย ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะดี อารมณ์ และเวลา สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีกว่าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีขึ้น ครอบคลุม และเปิดใจมากกว่า ด้านวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ใช้วิธีการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ ได้แก่ การเรียนรู้จากคู่สมรสของตนเอง จากคนอื่นในสังคม จากสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อจีน และสื่อหลักในประเทศไทย มีการสื่อสารและขอความช่วยเหลือจากคู่สมรส การให้คำแนะนำ การรวมกลุ่มกับคนไทย การรวมกลุ่มสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย อยากรู้ อยากเห็น มีความสนใจต่อวัฒนธรรมไทย มีการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาสำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ให้ลองสัมผัส เข้าใจ และยอมรับ ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ของสตรีจีนในการสมรสกับคู่สมรสไทย มีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและการร่วมมือระหว่างสตรีจีนและสังคมไทย มีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้คุณค่าและเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น

คำสำคัญ: การปรับตัวข้ามวัฒนธรรม, สตรีจีน, การสมรสไทย-จีน

Abstract

The objectives of the study were to explore 1) the cross-cultural communication abilities and 2) the cross-cultural adaptation methods of Chinese women in Thai-Chinese marriages within the Thai social context. The research employs cross-cultural communication and adaptation concepts, alongside related research. It is a qualitative study, utilizing in-depth interviews with a cohort of 10 Chinese women married to Thai spouses. The methodology includes studying research, articles, and various documents.

The findings reveal that several factors affecting the ability to communicate across cultures for Chinese women married to Thai spouses include the Thai language, culture, daily life, spouse or spouse's family dynamics, lack of acceptance, and prejudice within Thai society. Additionally, factors such as knowledge, understanding, attitude, emotion, and time play significant roles. Chinese women married to Thai spouses demonstrate better cross-cultural communication skills compared to those who are not married to Thai spouses. They engage in more profound, comprehensive, and open cross-cultural communication. Regarding methods for cross-cultural adaptation, learning techniques are utilized to enhance understanding, including learning from one's spouse, other individuals in society, and various media sources, both Chinese and mainstream Thai media. Chinese women seek communication and assistance from their spouses, offer advice, engage in social groups with Thai individuals, and form networks with other Chinese women married to Thai spouses. They also exhibit curiosity and interest in Thai culture. Advice or counseling is provided for Chinese women not married to Thai spouses to encourage them to gain experience, understanding, and acceptance. The ability to communicate across cultures and adapt to cross-cultural marriages with Thai spouses facilitates understanding and cooperation between Chinese women and Thai society, ultimately influencing the happiness and satisfaction within marital relationships. Moreover, it enables Chinese women to recognize the value of and better understand Thai culture.

Keywords: Cross-cultural adaptation, Chinese women, Thai-Chinese marriage

บทนำ

ปัจจุบันชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมหาศาล โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวที่มาสัมผัสวัฒนธรรมชาติและวัฒนธรรมของประเทศไทย นักเรียนนักศึกษาที่มาเรียนหรือแลกเปลี่ยนที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยของประเทศไทย หนุ่มสาววัยทำงานที่มาแสวงหาโอกาสการทำงานที่ประเทศไทย คนวัยเกษียณที่มาใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายในประเทศไทยและคนที่มาตามหาความฝัน ความรัก เป็นต้น “Amazing Thailand” เป็นคำนิยามที่โดดเด่นของไทย และเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีนโยบายเปิดประตูบ้านต้อนรับชาวต่างชาติจากนานาประเทศทั่วโลกอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นก่อนหรือหลังสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Covid-19) ในบรรดาชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้น ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่าอันดับหนึ่งนั้นเป็นคนจีน มีคำกล่าวว่า “จีน-ไทยใช้เงินใกล้เคียงกัน” หรือในภาษาจีน คือ จงไท้อี้เจียชิน เป็นคำพูดที่คุ้นเคยสำหรับคนไทยและคนจีน ประเทศไทยและจีนมีความผูกพันและติดต่อกันมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่สมัยโบราณ

มีสัมพันธไมตรีและติดต่อค้าขายระหว่างกันมาช้านาน ส่งผลให้วัฒนธรรมและประเพณีของจีนผสมผสานกับของไทย ในช่วงสงครามโลกและสงครามกลางเมืองของจีน มีคนจีนจำนวนมากได้อพยพจากมณฑลต่าง ๆ หลบหนีภัยสงครามและเข้ามาสร้างชีวิตใหม่ในแผ่นดินไทย ประเทศไทยกลายเป็นบ้านหลังที่สองของคนจีนที่หลบหนีภัย จากนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนได้ดำเนินมาอย่างราบรื่นบนพื้นฐานของความเสมอภาค เคารพซึ่งกันและกัน ได้มีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องกันมาตลอด ความต้องการของคนจีนที่จะเดินทางมาประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้น คนไทยเองก็ไปอาศัยอยู่ในประเทศจีนเพิ่มขึ้นเช่นกัน (สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซีอาน, 2566)

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนได้พัฒนาในหลายด้านหลายมิติ ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยนและร่วมมือระหว่างจีนกับอาเซียน ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจนับว่าเป็นหัวใจของความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีน ปัจจุบันการค้าระหว่างสองประเทศ นำผลิตภัณฑ์และสินค้าต่าง ๆ ของจีนมาถึงไทย จนมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทยไปแล้ว สำหรับความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมไทย-จีน ได้พัฒนาไปด้วยดีและแนบแน่นมาตลอด ประชาชนทั้งสองประเทศมีการไปมาหาสู่กันเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม คนไทยสนใจศึกษาเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คนไทยหันมาสนใจและนิยมอาหารจีนมากขึ้น โดยเฉพาะอาหารรสชาติดีมีรสอร่อย รสชาติดีมีคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ขณะเดียวกัน คนจีนก็สนใจวัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทยเหมือนกัน เช่น มวยไทย อาหารไทย ภาพยนตร์ไทย ดาราไทย เป็นต้น การไปท่องเที่ยวเมืองไทยเป็นเรื่องที่นิยมในสังคมจีน เนื่องจากสะดวก ราคาประหยัด คุณภาพสูง บริการดี จึงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวนอกประเทศที่คุ้มค่าและได้รับการยอมรับเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันพบว่าคนไทยมีการผสมผสานวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยเปิดกว้างมากขึ้น การผสมผสานระหว่างคนไทยและคนจีนก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากคนจีนที่มาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมีจำนวนค่อนข้างมาก คนจีนหลงใหลในเสน่ห์ของประเทศไทย จากเดิมอยู่ไทยแค่ระยะสั้น ก็เปลี่ยนเป็นระยะยาว จากเดิมเป็นแค่นักท่องเที่ยว ก็เปลี่ยนเป็นมาศึกษาต่อหรือทำงาน สุดท้ายมีคนจีนจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะลงหลักปักฐานที่เมืองไทยอย่างถาวร มีการสร้างครอบครัวในประเทศไทยโดยแต่งงานกับคนไทย (เจนจิรา ผลดี, 2554, น.4)

การสร้างครอบครัวในประเทศไทยของคนจีนนั้น มี 2 กรณี คือ กรณีสตรีจีนแต่งงานกับสามีไทย และกรณีสตรีไทยแต่งงานกับสามีจีน สตรีจีนที่แต่งงานกับสามีไทยและใช้ชีวิตในสังคมไทยนั้น บางครั้งตัวสตรีจีนเองจะเป็นปัจจัยชี้ขาดที่กระทบต่อการอยู่รอดของการผสมโดยตรง เนื่องจากสตรีจีนมีฐานะเป็นชาวต่างชาติในสังคมไทย เป็นคนนอก (Outsider) ที่เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทย โดยห่างไกลจากบ้านเกิดและเพื่อน ๆ ญาติพี่น้องของตน ความห่างไกลนี้ไม่ได้หมายถึงความห่างไกลด้านระยะทางอย่างเดียว ยังหมายถึงความห่างไกลทางจิตใจอีกด้วย เนื่องจากไม่เข้าใจภาษา ไม่ชินกับสภาพอากาศ อาหาร และประเพณี ประเทศไทยและประเทศจีนยังคงมีความแตกต่างมากมาย ในแง่ของวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณีและวิถีชีวิต การเกิดปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมย่อมเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ความแตกต่างเหล่านี้อาจทำให้สตรีจีนต้องเผชิญกับปัญหาความตึงเครียดทางวัฒนธรรม หรือความรู้สึกสับสนต่อวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย (Culture Shock) บวกกับสถานะทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกันกับคนไทยในพื้นที่ เช่น โอกาสการทำงานที่น้อยกว่า ยากที่จะได้รับการยอมรับ หรือได้รับความคาดหวังสูงเกินไปจนกลายเป็นแรงกดดัน หากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขด้วยวิธีที่เหมาะสม อาจมีผลกระทบทางลบต่อสตรีจีน จนนำมาซึ่งอารมณ์ด้านลบ ได้แก่ ความวิตกกังวล ความซึมเศร้าและความโศกเศร้าเสียใจ อาจทำให้สตรีจีนไม่สามารถใช้ชีวิตกับสามีไทยอย่างมีความสุขจนไม่สามารถอยู่ในประเทศไทยต่อไปได้

สุดท้ายอาจนำไปสู่การนอกใจ การหย่าร้างและการแยกทางกัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สตรีจีนต้องมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และยังมีวิธีการปรับตัวที่ถูกต้องและเหมาะสมปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยและสังคมไทย จะได้ใช้ชีวิตการสมรสกับสามีไทยอย่างมีความสุข (ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง, 2566)

ผู้วิจัยในฐานะสตรีจีนที่สมรสกับสามีไทยและปัจจุบันใช้ชีวิตในประเทศไทย มีประสบการณ์ที่อาศัยอยู่ในสังคมไทยเป็นระยะเวลา 15 ปี ได้เห็นความสำเร็จและความล้มเหลวของสตรีจีนที่ใช้ชีวิตกับสามีไทยในสังคมไทย จึงเห็นว่าการดำเนินชีวิตการสมรสข้ามวัฒนธรรมในประเทศไทยของสตรีจีนเป็นเรื่องที่น่าศึกษาและทำความเข้าใจเป็นอย่างยิ่ง จึงนำมาสู่หัวข้องานวิจัยในครั้งนี้ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนเพื่อใช้ชีวิตการสมรสไทย-จีนอย่างมีความสุข รวมถึงความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย เพื่อได้มาซึ่งกรอบแนวคิดและแนวทางการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์แก่สตรีจีน และเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสมรสข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสมรสข้ามวัฒนธรรมไทย-จีน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย
- 2) เพื่อศึกษาวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการศึกษเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ดังต่อไปนี้

1) แนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เป็นการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม การทำให้คนที่มีความแตกต่างจากตน ได้รับรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนพูด คิด รู้สึก และแสดงออกได้เป็นอย่างดี การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจึงหมายถึงการสื่อสารระหว่างคนต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีภาษาพูด ภาษาเขียน ความคิด และภาษาท่าทางที่แตกต่างกัน การสร้างความเข้าใจและความประทับใจกับคนต่างชาติจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาษาพูดภาษาต่างประเทศได้ดีเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นกับความสามารถที่จะเข้าใจพฤติกรรมทางสังคม และมุมมองหรือความคิดของคนต่างชาติด้วย โดยการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกันช่วยให้เกิดการรับรู้ในวัฒนธรรมอื่นที่มีความแตกต่างกันส่งผลให้การสื่อสารประสบความสำเร็จด้วยดี

2) แนวคิดการปรับตัว เป็นกระบวนการที่บุคคลพยายามที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและสอดคล้องกับสภาพการณ์นั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับตัวนอกจากจะเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม ยังเกิดจากความต้องการของร่างกาย ความต้องการความมั่นคงทางด้านจิตใจ และความมั่นคงทางด้านสังคมแล้ว การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว พื้นฐานทางจิตใจแต่เดิม และบทบาททางเพศก็มีผลต่อการปรับตัวทางอารมณ์และการปรับตัวทางสังคมด้วย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1) แหล่งข้อมูล ผู้วิจัยเลือกศึกษากับสตรีจีนที่มีสามีไทย สมรสกับผู้ชายไทย และได้ใช้ชีวิตการสมรสภายใต้บริบทสังคมไทยกับสามี เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องความสามารถในการสื่อสาร และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม หรือมีความเกี่ยวข้องกับการสมรสภายใต้บริบทสังคมไทย รวมถึงศึกษาเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย และบทความ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการประเด็นของการวิจัยครั้งนี้

2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มสตรีจีนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 14 คน เป็นการซักถามและพูดคุยจากแนวคำถามแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ตอบเรื่องราว แสดงทัศนะได้อย่างอิสระ

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะทำหน้าที่ในการดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง มีการบันทึกเสียง และการจดบันทึก โดยใช้แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) ร่วมกับการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยได้กำหนดประเด็นไว้เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

4) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยติดต่อกับสตรีจีนเพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตในการเก็บข้อมูล มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย หากได้รับความยินยอม จะทำการนัดหมายวันเวลาเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็นที่น่าสนใจ ให้ได้แง่มุมใหม่หรือข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยได้

5) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการถอดคลิปเสียงจากการสัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นและจัดระบบข้อมูลที่มีลักษณะร่วมหรือที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกัน ทำการกำหนดประเด็นต่าง ๆ ของข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาเชื่อมโยงในประเด็นแต่ละประเด็น จากนั้นให้ความหมายหรือจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้จากแหล่งข้อมูลเพื่ออธิบายและได้คำตอบถึงความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้ทำการศึกษา การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย โดยได้ผลวิจัยสรุปเป็นประเด็นการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทย สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ แต่ไม่ได้มีความเข้าใจในทุกคำศัพท์ ทำให้ขาดความมั่นใจ สื่อสารไปอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด ไม่สามารถแสดงสิ่งที่ต้องการจะสื่อได้อย่างชัดเจน บางคนใช้ภาษาอังกฤษ แต่ก็อาจไม่ได้มีความชำนาญทั้งผู้พูดและฟัง เข้าใจไม่ตรงกัน ปัจจัยเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การเติบโตมาในครอบครัว สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต การใช้ชีวิตประจำวันที่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านสังคม และครอบครัว ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม คนนิสัยเปิดเผยจะได้เปรียบมากกว่า จะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมหรือประเทศไหนก็ตาม นอกจากนี้ กลุ่มเพื่อนสตรีจีนที่มีคู่สมรสเป็นคนไทยเหมือนกัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม มีความเห็นอกเห็นใจกัน ปรึกษา แลกเปลี่ยน และแชร์ข้อมูลกันได้ ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ อารมณ์ และปัจจัยด้านเวลา ล้วนส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีกว่าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย สื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีขึ้น ครอบคลุม และเปิดใจมากกว่า เพราะได้รับอิทธิพลจากคู่สมรสไทย และครอบครัว ที่คอยสอน ให้คำแนะนำ การที่เข้าไปใช้ชีวิตกับครอบครัวคนไทย ทำให้ได้เปิดหูเปิดตา ได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยในทุกมิติ ล้วนทำให้สตรีจีนได้พัฒนาตัวเองในหลายด้าน และส่งผลดีต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น การมีสามีไทยยังทำให้รู้สึกผูกพันกับประเทศไทยอย่างลึกซึ้งมากขึ้น มีความพอใจ มีความสุขกับการใช้ชีวิตในประเทศไทย เป็นอิสระในตัว ใจกว้าง วิตกกังวลน้อย การสื่อสารกับผู้อื่นราบรื่น พร้อมทดลองหรือเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีช่องทางและวิธีได้รับข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรในทุกด้านของสังคมไทย เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ สามารถหาสมดุลระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทยได้

2) วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

ผลการวิจัย พบว่า วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน จะมีการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน โดยเรียนรู้จากคู่สมรสของตนเอง เพราะเป็นคนที่ถือว่าสนิทที่สุดในการใช้ชีวิตในประเทศไทย สอบถามได้ทุกเรื่อง โดยไม่ต้องกังวล หรืออาย รวมถึงมีการเรียนรู้ โดยการสังเกตจากสมาชิกในครอบครัวของคู่สมรส ขอคำแนะนำในสิ่งที่ไม่เข้าใจ มีการเรียนรู้จากคนอื่นในสังคม เพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม จากการสังเกต สألวจีศึกษาข้อมูลจากคนรอบข้าง เรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ วิธีการสื่อสาร การใช้คำพูด หากพบปัญหาในการสื่อสารจะสอบถามได้ บางคนได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน กลุ่มลูกค้าที่มีความหลากหลาย แตกต่างกัน บางคนเรียนรู้จากเพื่อนคนจีนที่สมรสกับคนไทย อาจเป็นกลุ่มไลน์ (Line Group) หรือวีแชต (Wechat Group) สามารถเข้าใจ ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาได้ดี เพราะมีประสบการณ์เดียวกัน และนำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาปรับใช้กับตนเองได้ บางคนมีการรวมกลุ่มกับคนไทย พยายามสื่อสารกับคนให้หลากหลาย เรียนรู้วัฒนธรรม เพราะต่างคนก็มีความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน จะได้รับข้อมูล และมุมมองที่ต่างกัน บางคนเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อจีนในประเทศไทย ที่มีการลงข่าว บทความ และวิดีโอเกี่ยวกับประเทศไทย ตามดูเนื้อหา และการแสดงความคิดเห็นในสื่อเหล่านี้ ทำให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากมุมมองของคนจีนในประเทศไทย การเรียนรู้สื่อหลักในประเทศไทย ที่สะท้อนมุมมองของคนไทย นำมาเปรียบเทียบ ทำให้เห็นความแตกต่าง เข้าใจค่านิยมและวิธีการสื่อสารกับคนไทย รวมทั้งบางคน มีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการรู้ได้ นอกจากนี้ บางคนเรียนรู้จากสื่อกิจกรรม จากการไปท่องเที่ยว ได้สัมผัสวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในสถานที่ต่าง ๆ สื่อสารกับผู้คนและเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร และประเพณีที่หลากหลาย ประสบการณ์เหล่านี้สามารถเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

ด้านแนวทางหรือวิธีการที่คาดหวังว่าจะช่วยให้สามารถสื่อสารได้ดีมากขึ้น สตรีจีนมีการให้คำแนะนำ ปลอบวางอคติ หาสาเหตุว่าข้อบกพร่องและปัญหา และแก้ไขให้ตรงจุด รู้จักตัวเอง รวมถึงควรแสดงความคิดและความรู้สึกที่แท้จริง เรียนรู้ที่จะปฏิเสธผู้อื่น บอกให้คนอื่นรู้ว่าเป็นคนอย่างไร คนอื่นจะได้เข้าใจความต้องการมากขึ้น รวมถึงแนะนำให้มีความอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจต่อวัฒนธรรมไทย เมื่อเจอสิ่งที่ไม่เข้าใจ ต้องไม่หาคำตอบและทำความเข้าใจ ถ้าไปหาคำตอบ จะเข้าใจเหตุผล เข้าใจความรู้สึก สามารถอธิบายให้คนที่ไม่เข้าใจได้ ช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไปในตัว

ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย มีการรวมพิธีกรรมต่าง ๆ ในศาสนาพุทธ เช่น การร่วมงานศพ ทำให้ได้รับรู้ถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมไทย คนไทยมีทัศนคติที่ดีต่อความตายและการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก เศร้าใจ บางคนปรับตัวได้ดีในเรื่องของอาหารไทย อากาศ การปรับตัวในที่ทำงาน หรือประสบการณ์ในเรื่องของการเลี้ยงดูลูก พ่อแม่คนไทยจะไม่ได้กดดันลูกมาก ไม่เอาลูกไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ไม่บังคับลูกต้องทำตามสิ่งที่สั่ง ให้ลูกมีอิสระในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นอกจากนี้ ยังพบว่า สตรีจีนมีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยในการสมรสและสังคมไทยในระยะยาว การปรับตัวได้จะสามารถใช้ชีวิตระหว่างสองวัฒนธรรมได้ดีขึ้น พูดภาษาไทยได้ดีขึ้น ยอมรับและชื่นชอบอาหารไทยมากขึ้น มีการรู้จักและปฏิบัติตามประเพณีไทยได้มากขึ้น ได้มองเห็นข้อดี ข้ามข้อเสียในสิ่งต่าง ๆ สามารถหาทางออกและวิธีแก้ไขได้เองเมื่อเจอปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต

3) กระบวนการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย

บางคนมองว่า ไม่ยุ่งยาก หรือยากลำบาก เพราะสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ และทำงานอยู่ในประเทศไทย จึงสามารถปรับตัวได้ง่าย และวัฒนธรรมของจีนและไทยมีความคล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ก็สามารถปรับตัวได้ดี จึงไม่ค่อยได้รับผลกระทบอะไรมากนัก แต่บางคน มองว่า ซับซ้อน ต้องใช้เอกสาร และขั้นตอนมากมาย เสียทั้งเวลา และเงินจำนวนมาก คนต่างชาติที่จะใช้ชีวิตในประเทศไทย ช่องทางในการค้นหาข้อมูลมีค่อนข้างจำกัดไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ต้องใช้เวลามากในการแปลทำความเข้าใจ เนื่องจากข้อมูลของหน่วยงานราชการบางแห่งในประเทศไทย ไม่มีข้อมูลภาษาอังกฤษ แนวทางที่ใช้ในการจัดการแก้ไขสถานการณ์ คือการขอความช่วยเหลือจากคู่สมรสหรือเพื่อนที่ทำงาน สอบถามหรือให้คนอื่นช่วยหาข้อมูลให้อีกที

ความยากอีกอย่างหนึ่งที่พบคือ ครอบครัวไม่เห็นด้วยที่แต่งงานกับคนไทยและย้ายมาใช้ชีวิตที่ประเทศไทย เพราะครอบครัวมองว่ามีความแตกต่างกับคนจีนมาก สื่อสารกันไม่ได้ ระยะเวลาไกล ไปมาหาสู่กันยาก ต้องการให้แต่งงานกับคนประเทศเดียวกัน และใช้ชีวิตอยู่ใกล้บ้าน ความเห็นไม่ตรงกันของพ่อแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำให้ครอบครัวไม่ยินยอมที่จะให้ลูกมีคู่สมรสต่างชาติและต้องย้ายไปอยู่ต่างประเทศ ทำให้กลุ่มตัวอย่างกดดันทางจิตใจมาก และรู้สึกผิดกับครอบครัว แนวทางที่ใช้ในการจัดการแก้ไขสถานการณ์ คือ ใช้ชีวิตในเมืองไทยให้มีความสุขที่สุด พิสูจน์ให้เห็นว่า การแต่งงานก็ไม่ได้มีปัญหา มีความสุข พิสูจน์ให้เห็นว่า คู่สมรสที่เลือกนั้นคุ้มค่าที่จะเลือก เป็นคนดี มีความสามารถ รับผิดชอบ สามารถดูแลได้ดี มีต้นทุนที่สามารถทำให้ชีวิตอยู่อย่างสะดวกสบายได้ นอกจากนี้ บางคนมีปัญหาในการสมรสกับคู่สมรสไทย คือ ความเหงา เนื่องจากต้องมาอยู่ประเทศไทย ห่างจากครอบครัว เพื่อน ๆ มีวิธีการจัดการโดยได้ใช้วิธีหาเพื่อนออนไลน์ โดยเฉพาะเพื่อนสตรีจีนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับตัวเอง เข้าใจปัญหาที่เจอ ปลอดภัย ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ

4) ผลของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย

สตรีจีนที่สามารถปรับตัวข้ามวัฒนธรรม จะรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น บางคนกล่าวว่า แตกต่างจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่เคยรับชม ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมไทย เข้าใจ เข้าถึง รับรู้ในทุกมิติ ทุกแง่มุม มองวัฒนธรรม สังคมไทยในแง่บวกมากขึ้น เป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อมพาไป แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวสตรีจีนและคู่สมรสไทยด้วย แตกต่างจากสตรีจีนทั่วไป ซึ่งเป็นการสื่อสารและรับรู้วัฒนธรรมไทยแบบผิวเผิน บางคนแม้สมรสกับคู่สมรสไทยและปรับตัวได้ระดับหนึ่ง แต่ถ้าไม่ยอมทำการสื่อสารกับคนอื่น ออกไปทำงาน อยู่แต่ในบ้าน เกรงกลัวที่จะออกไปเจอกลุ่มคนใหม่ สังคมใหม่ หรือหากคู่สมรสไทยสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ จะทำให้สตรีจีนไม่มีความประสงค์ที่จะเรียนรู้และเข้าใจภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย ทั้งคู่จะสื่อสารด้วยภาษาจีนและใช้ชีวิตแบบจีนมากกว่า

ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมมีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและการร่วมมือระหว่างสตรีจีนและสังคมไทย เป็นการส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ผู้ที่ต้องการแต่งงานกับคนไทย สามารถจัดการกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ในปัจจุบันยังมีคนจีนจำนวนมากที่รู้จักประเทศไทยและวัฒนธรรมไทย ทัศนคติที่มีต่อประเทศไทยค่อนข้างเป็นลบ สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะเป็นสื่อกลางที่ถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเทศไทยให้แก่ชาวจีน เป็นตัวอย่างให้คนอื่น ๆ ได้เรียนรู้ ให้ความรู้และคำแนะนำจากประสบการณ์ของตนเองแก่คนอื่นได้ ในด้านการรู้จักและเข้าใจประเทศไทย วัฒนธรรม การใช้ชีวิต ประเพณี หรือด้านอื่นๆ ที่อยู่รอบตัว เป็นสะพานเชื่อมระหว่างสตรีจีนกับสังคมไทย ช่วยเหลือสตรีจีนคนอื่น ๆ ไม่เพียงแต่สตรีจีนที่แต่งงานกับคนไทยเท่านั้น แต่รวมถึงสตรีจีนที่แต่งงานกับผู้ชายจากประเทศอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย มีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาอย่างมาก เพราะเชื่อว่าการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนจะช่วยให้สตรีจีนมีความอดทนมากขึ้นและสื่อสารเก่ง ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมีหัวข้อที่สื่อสารกับคู่สมรสมากขึ้น จะส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส การสื่อสารมีพลังมาก ไม่เพียงแต่สื่อสารกับคู่สมรสได้ ยังสื่อสารกับครอบครัวและคนไทยคนอื่นได้ดี ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรอบตัวดี ตรงกันข้าม หากคู่สมรสไม่มีความสามารถหรือไม่ดีพอในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เมื่อเจอปัญหา ไม่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันแย่งลง อาจแยกทางกันก็เป็นได้ มองว่ามีผลน้อย เพราะมองว่าปัจจัยที่ทำให้คนสองคนตัดสินใจแต่งงานมีความสำคัญมากกว่า ถ้าคู่สมรสมีพื้นฐานความรัก เคารพกัน เข้าใจกัน เอื้ออาทร และยอมรับข้อบกพร่องของกันและกันได้ ความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

5) คำแนะนำหรือคำปรึกษาสำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ที่ต้องดูแลหรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย

การแนะนำให้ลองสัมผัส เข้าใจ และยอมรับ เคารพวัฒนธรรมไทย เคารพคนไทย เปิดใจให้กว้าง คิดบวก พยายามปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับความแตกต่างให้ได้ รวมถึงแนะนำให้เรียนรู้มารยาทไทย จะได้รู้ว่าในสังคมไทยต้องปฏิบัติตัวอย่างไร โดยเฉพาะเรื่องต้องห้ามในชีวิตประจำวัน หรือการได้ออกไปท่องเที่ยวไปต่างจังหวัด ทำความรู้จักกับผู้คน สื่อสารกันมากขึ้น หรือการร่วมกิจกรรมการกุศลต่าง ๆ ได้เจอผู้คนที่มีความตั้งใจดี และอ่อนโยน เข้าใจค่านิยม และแนะนำให้เรียนภาษาไทย ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จะเป็นประโยชน์มากสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมไทย

นอกจากนี้ บางคนที่มาอยู่ในประเทศไทย แต่คนรอบตัวยังเป็นคนจีน แต่เปลี่ยนสถานที่อยู่ แต่ยังใช้ชีวิตเหมือนอยู่ประเทศจีน คนเหล่านี้จะคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องปรับตัวข้ามวัฒนธรรม หากมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม หรือสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ หรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย เพราะพวกเขามีสังคมของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องรวมกลุ่มกับคนไทย แต่ถ้าหากพูดไทยได้ ก็จะมีคามสนใจเข้าร่วมสังคมไทย และมีการเรียนรู้ หรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย มีการให้คำแนะนำกับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทยว่าการแต่งงานกับคู่สมรสไทย หากไม่พร้อม ไม่ควรแต่ง เพราะมีหลายเรื่องที่ต้องเรียนรู้ต้องใช้กำลังกายและกำลังใจ และความพยายามอย่างมาก

นอกจากนี้ พบว่า สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย มีการค้นหาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่อยู่ แล้วแต่บุคคล ขึ้นอยู่กับความสนใจ หากอยากเรียนรู้วัฒนธรรมไทย แนะนำให้พบปะเพื่อนคนไทยและเข้าสู่แวดวงสังคมไทย เรียนรู้จากข่าวสารการพบปะผู้คนรอบตัว เรียนรู้จากประสบการณ์ ออกไปท่องเที่ยวที่ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เรียนรู้วัฒนธรรมไทยด้วยการรู้จักเพื่อนคนไทย ให้เพื่อนคนไทยพาไปเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ หรือไปเที่ยวบ้านเพื่อนคนไทย รวมถึงควรมีการเรียนภาษาไทย สามารถเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ หรือบางคนอยู่ไทยแค่ช่วงเวลาสั้น ๆ เพื่อมาเรียน มาทำงาน ก็อาจไม่จำเป็นต้องค้นหาหรือเรียนรู้วัฒนธรรมไทย หรืออาจมีการค้นหาหรือเรียนรู้เพียงผิวเผิน ขึ้นอยู่กับความชอบส่วนตัวเป็นหลัก ถ้า ชอบวัฒนธรรมไทยก็จะหาโอกาสสัมผัสและเข้าใจวัฒนธรรมไทยในด้านต่าง ๆ มากขึ้น สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย อาจไม่จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม ต่างจากสตรีจีนที่มีคู่สมรสไทย เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมไทย จึงจำเป็นต้องค้นหา เรียนรู้ ปรับตัวให้ได้

อภิปรายผลการศึกษา

จากการสรุปผลการศึกษากลการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทยดังกล่าวยังต้น มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1) ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ด้านปัจจัยในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ได้แก่ ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพะเยาว์ กังเม้ง (2557) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิต ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ เรื่องภาษานักศึกษาจีนยังขาดทักษะด้านการฟังการพูดการอ่านและการเขียนภาษาไทย เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ด้านปัญหาเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่าง และการใช้ชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Lysgaard (1955, อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทระยุคล, 2558) ได้เสนอโมเดลการปรับตัวทางจิตวิทยา ในระยะการปรับตัว (Adjustment Stage) เป็นช่วงเวลาที่บุคคลทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมที่แตกต่างและพยายามที่จะเปิดรับสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่าง เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ที่สตรีจีนแม้มีปัญหาในเรื่องวัฒนธรรม การใช้ชีวิตประจำวันที่แตกต่างกัน แต่ก็มีปรับตัวให้สามารถใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างได้ สอดคล้องกับการศึกษาของสมสุตา ศรีวัฒนานนท์ (2547) ที่ศึกษาเรื่องสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในการทำงานของพนักงานชาวไทยและชาวตะวันตก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการสื่อสารที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลมี 3 ประการคือ ภาษา ทักษะในการสื่อสาร และการปรับทัศนคติ และค่านิยม สอดคล้องกับ Chen (2017) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมข้ามชาติมี 2 ปัจจัย คือวัฒนธรรมแบบมหภาค หมายถึงภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อบริบทธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ ส่วนวัฒนธรรมแบบจุลภาค หมายถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องของชีวิต เช่น ภาษา อาหาร ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ ช่วยนำทางไปสู่วิธีการปรับตัวของแต่ละคน นอกจากนี้ สอดคล้องกับ Deardoff (2008, อ้างถึงใน พัชรภา เอื้ออมรวิช 2556) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม คือ การเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจประชากรโลก ความคล่องแคล่วระหว่างวัฒนธรรม (พฤติกรรมที่แสดงออกจากทักษะการสื่อสาร) การตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (การรับรู้ เข้าใจ ในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม) และความรู้สึกระหว่างวัฒนธรรม (มุ่งประเด็นที่อารมณ์ด้านบวกเกี่ยวกับความแตกต่างของวัฒนธรรม) เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ด้านการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ได้แก่ การเรียนรู้จากคู่สมรสของตนเอง การเรียนรู้จากคนอื่นในสังคม และการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ Geert Hofstede (2005, อ้างถึงใน พัชรภา เอื้ออมรวิช, 2556) ในเรื่องมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมนั้นเป็นปรากฏการณ์ของกลุ่ม เป็นการแบ่งปันกันระหว่างบุคคลที่อาศัยหรือเคยอาศัยด้วยกันอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันที่มีการเรียนรู้ซึ่งกันละกัน โดยวัฒนธรรมนั้นต้องเกิดจากการเรียนรู้ ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด

2) วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย สามารถสื่อสารได้ดีกับสังคมไทยมากขึ้น ได้แก่ การสื่อสารและขอความช่วยเหลือจากคู่สมรส หรือครอบครัว การให้คำแนะนำ การรวมกลุ่มกับคนไทย การรวมกลุ่มสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย และมีความอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจต่อวัฒนธรรมไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ Guan Risheng (2016) ที่ศึกษาเรื่อง China -Japan Transnational Marriage and the Cultural Adaptability of Chinese Women in It ได้มีข้อเสนอ โดยสนับสนุนให้ผู้หญิงที่แต่งงานกับคนต่างชาติมีส่วนร่วมในกิจกรรมในประเทศที่ตนอยู่เพื่อเพิ่มบทบาททางสังคมให้มากขึ้น มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมกับคนไทย และสร้างเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้หญิงจีนที่แต่งงานข้ามชาติ สอดคล้องกับ นิลอุบล บัวงาม (2545) ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส ที่พบว่า

สมรสส่วนใหญ่ต้องการให้ครอบครัวของตนให้คำแนะนำ นอกจากนี้ สอดคล้องกับ Deardoff (2008, อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรนิช 2556) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม หนึ่งในนั้นคือ เปิดกว้างที่จะเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมอื่น รู้สึกร่วมกับเรื่องข้ามวัฒนธรรม มีความอยากรู้อยากเห็นและการค้นหาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้สามารถสื่อสารได้ดีขึ้น

3) กระบวนการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย บางคนมองว่าไม่ยุ่งยาก หรือยากลำบาก เพราะสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ และทำงานอยู่ในประเทศไทย แต่บางคน มองว่า ซับซ้อน ต้องใช้เอกสาร และขั้นตอนมากมาย เสียทั้งเวลา และเงินจำนวนมาก ความยากอีกอย่างหนึ่งคือ ครอบครัวไม่เห็นด้วยที่แต่งงานกับคนต่างชาติและย้ายมาใช้ชีวิตที่ต่างประเทศ แนวทางที่ใช้ในการจัดการแก้ไขสถานการณ์ คือ ใช้ชีวิตในเมืองไทยให้มีความสุขที่สุด พิสูจน์ให้ครอบครัวเห็นว่า แต่งงานกับคนต่างชาติก็ไม่ได้มีปัญหา มีความสุข นอกจากนี้ บางคนมีปัญหาในการสมรสกับคู่สมรสไทย คือ ความเหงา เนื่องจากต้องมาอยู่ประเทศไทย ห่างจากครอบครัว เพื่อน ๆ มีวิธีการจัดการโดยได้ใช้ชีวิตที่เพื่อนออนไลน์โดยเฉพาะเพื่อนสตรีจีนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับตัวเอง เข้าใจปัญหาที่เจอ ปลอดภัย ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิลอุบล บัวงาม (2545) ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส ที่ผลการศึกษา พบว่า ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสมีบทบาทในการให้การยอมรับในการสมรสและตัวเขย - สะใภ้ ถ้าครอบครัวไม่เห็นด้วยก็ส่งผลกระทบต่อแต่งงาน และการใช้ชีวิตคู่ นอกจากนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Lysgaard (1955, อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทยุคล, 2558) ที่ศึกษากระบวนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม โดยจะมีระยะหวาดหวั่นวัฒนธรรมใหม่ เป็นช่วงที่บุคคลเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงเกิดความสับสนกับสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมใหม่ที่กำลังใช้ชีวิตอยู่ จะพยายามหาหนทางหรือวิธีการจัดการเอาชนะโดยมีความรู้สึก อารมณ์ที่กำลังสับสน เศร้า หดหู่ เหงา รู้สึกโดดเดี่ยว คิดถึงบ้านหรือสภาพแวดล้อมที่เคยอยู่ แต่เมื่อผ่านไปสักระยะจะมีการปรับตัว เป็นช่วงเวลาที่บุคคลทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมที่แตกต่าง และพยายามที่จะเปิดรับสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างมากขึ้นเพื่อปรับตนเองให้สามารถใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง และระยะเป็นเจ้านายตนเอง บุคคลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมใหม่ โดยมีอารมณ์ที่มั่นคงและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างกลมกลืนในสภาพแวดล้อมใหม่ เช่นเดียวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในงานวิจัยนี้

4) ผลของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น แตกต่างจากสตรีจีนทั่วไป ซึ่งเป็นการสื่อสารและรับรู้วัฒนธรรมไทยแบบผิวเผิน สอดคล้องกับ การศึกษาของ สรลันท์ ภูมิชีษานันท์ (2559) ที่ศึกษาเรื่องการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม พบว่ามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรมต่างเชื้อชาติ ทั้งในการสื่อสารระดับบุคคลองค์กรและระหว่างประเทศ มีการรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมอื่นได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเรื่อง ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ของ Matsumoto, Leroux and Yoo (2005, อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรนิช 2556) ที่กล่าวว่า การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม บุคคลที่รับรู้และเข้าใจวัฒนธรรม จะมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของทักษะความสามารถพิเศษและกลยุทธ์ในการที่บุคคลจะเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ และพฤติกรรมระหว่างบุคคล ที่มีที่มาจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย ที่มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น นอกจากนี้ มีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา มีผลต่อความสุข และความพึงพอใจ ไม่เพียงแต่สื่อสารกับคู่สมรสได้ ยังสื่อสารกับครอบครัวและคนไทยคนอื่นได้ดี ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรอบตัวดี สอดคล้องกับ ศูนย์ข้อมูลและชาวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง (2566) ที่กล่าวว่า

มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สตรีจีนต้องมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และยังต้องมีวิธีการปรับตัวที่ถูกต้องและเหมาะสม ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยและสังคมไทย จะได้ใช้ชีวิตการสมรสกับสามีไทยอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ที่พบว่า หากสตรีจีนมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ก็สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขพึงพอใจคู่สมรสของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวต่างชาติในบริบทอื่น ๆ เช่น การเรียน การทำงาน การท่องเที่ยว เป็นต้น

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1) การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ควรได้ศึกษามุมมองความคิดของทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ทราบสาเหตุที่คู่สมรสไทยเลือกสมรสกับสตรีจีน และเปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายแสดงความรู้สึกรับต่อการสมรสข้ามวัฒนธรรม การปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ในสังคมไทยได้ ซึ่งจะทำงานวิจัยมีความชัดเจนอันจะเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจรอบด้านมากขึ้น

2.2) ในการศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ยังมีอีกมุมมองที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการศึกษารายกรณีกับผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับผู้ชายจีน เพื่อศึกษาถึงปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีเพิ่มขึ้นในสังคมไทย และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลให้ตัดสินใจเรื่องใช้ชีวิตคู่กับชาวจีน เพื่อเป็นการเปิดมุมมองในการศึกษาให้มีความหลากหลายมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

2.3) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนกับชาวต่างชาติอื่น ๆ เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น ยุโรป เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เจนจิรา ผลดี. (2544). *การสมรสข้ามวัฒนธรรม: แนวทางการปรับตัวและผลกระทบต่อสังคมไทย*. [ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- นิลอุบล บัวงาม. (2545). *การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส*. [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ปิยะรัตน์ จันทะยุคล. (2558). *การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของอาจารย์ชาวต่างชาติในบริบททึ่กิจการด้านการศึกษาในประเทศไทย*. [บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต].
- พัชรภา เอื้ออมรนิช. (2556). *การปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. [ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยรังสิต].
- พรเพียร กิ่งเม่ง. (2557). *ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยรังสิต*. [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต].

- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2566). *สันชาติเพราะคนต่างศาสนาหรือคนไทยเชื้อจีน?*. <https://www.tcijthai.com/news/2023/25/article/12973>
- สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซีอาน. (2566). *จีนไทยใช้อื่นไกล ฟัน้องกัน : วันวัฒนธรรมไทยและสัปดาห์แห่ง การเรียนรู้ วัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของคณะเอเชียและแอฟริกา ศึกษาประจำปี 2566*. https://xian.thaiembassy.org/th/content/จีนไทยใช้อื่นไกล-ฟัน้องกัน-วันวัฒนธรรมไทยและสัปดาห์?.page=5d832e7515e39c38a8000fd2&menu=5d832e7515e39c38_a8001053
- สมสุดา ศรีวัฒนานนท์. (2547). *การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในการทำงานของพนักงานชาวไทยและชาวตะวันตก*. [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- สรลันนท์ ภูมิขิษานนท์. (2559). *การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมระหว่างผู้เรียนชาวไทยและผู้สอนชาวสเปน ในชั้นเรียนภาษาสเปนในประเทศไทย*. [วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- Chen, M. T. (2017). *Study on the transnational Marriage of the Youth in China - Taking Guangxi-Thailand transnational marriage as an example*. [Guangxi University, International College, School of Communication].
- Guan, R.S. (2016). *A Study of the Cultural Adaptability of Chinese and Japanese Transnational Marriage and Chinese Women in It*. [Heilongjiang University, Government Administration School].